

Дело C-645/19

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

30 август 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Hof van beroep te Brussel (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

8 май 2019 г.

Въззивници:

Facebook Ireland Limited

Facebook Inc

Facebook Belgium bvba

Въззиваем:

Gegevensbeschermingsautoriteit

Предмет на главното производство

Жалбата в главното производство е насочена срещу решението на нидерландскоезичния Rechtbank van eerste aanleg Brussel (първоинстанционен съд, Брюксел, Белгия) от 16 февруари 2018 г., с което по искане на Commissie ter bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (Комисия за защита на правото на неприкосновеност на личния живот, наричана по-нататък „Комисията за защита на личния живот“, понастоящем Gegevensbeschermingsautoriteit (Орган за защита на личните данни, наричан по-нататък „GBA“) спрямо Facebook Inc., Facebook Ltd. и Facebook bvba са наложени редица мерки. По-специално Facebook е задължено да преустанови поставянето на „бисквитки“ (cookies) и събирането посредством „бисквитки“ на данни от интернет потребители, които посещават уебсайт на домейна Facebook.com или уебсайт на трето лице, доколкото тези интернет потребители не са били предварително и

достатъчно информирани за това и не са декларирали изричното си съгласие. Постановено е личните данни, които вече са придобити от Facebook чрез използването на разглежданите в настоящия случай технологии, да бъдат изтрети.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Преюдициално запитване съгласно член 267 ДФЕС.

Шестте преюдициални въпроса се отнасят до тълкуването на член 55, параграф 1, членове 56—58 и членове 60—66 от Регламент 2016/679 (наричан по-нататък „ОРЗД“), които уреждат правомощията на надзорните органи в държавите членки в рамките на трансграничното обработване на данни в Европейския съюз.

Преюдициални въпроси

- 1) Трябва ли член [55, параграф 1], членове 56—58 и членове 60—66 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО във връзка с членове 7, 8 и 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз да се тълкуват в смисъл, че надзорен орган, който съгласно приетите в съответствие с член [58, параграф 5] от посочения регламент национални разпоредби има правомощието при нарушения на този регламент да сезира съд на своята държава членка, не може да упражни това правомощие в рамките на трансгранично обработване, ако не е водещият надзорен орган за това трансгранично обработване?
- 2) Има ли значение в това отношение обстоятелството, че основното място на установяване на администратора, който извършва това трансгранично обработване, не е в тази държава членка, но в нея той има място на установяване?
- 3) Има ли значение в това отношение обстоятелството, че националният надзорен орган инициира съдебното производство срещу основното място на установяване на администратора или срещу мястото на установяване в своята собствена държава членка?
- 4) Има ли значение в това отношение обстоятелството, че националният надзорен орган е иницирал съдебното производство преди датата на влизане в сила на Регламента (25 май 2018 г.)?
- 5) При утвърдителен отговор на първия въпрос: има ли член [58, параграф 5] от ОРЗД директен ефект, така че национален надзорен орган да може

да се позове на тази разпоредба, за да инициира или продължи съдебно производство срещу отделни страни, дори ако член [58, параграф 5] от този регламент не е транспониран в националното законодателство, въпреки че е налице задължение в този смисъл?

- б) При утвърдителен отговор на предходните въпроси: може ли резултатът от такива производства да поставя под въпрос констатация на водещия надзорен орган в противоположен смисъл, ако този водещ надзорен орган разследва същите или подобни трансгранични операции по обработване съгласно предвидения в членове 56 и 60 от ОРЗД механизъм?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни

Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации

Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги, Директива 2002/58/ЕО относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации и Регламент (ЕО) № 2006/2004 за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (наричан по-нататък „ОРЗД“)

Харта на основните права на Европейския съюз

Посочени разпоредби от националното право

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (Закон от 8 декември 1992 г. относно защитата на правото на неприкосновеност на личния живот при обработката на лични данни, наричан по-нататък „WVP“)

Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (Закон от 13 юни 2005 г. за електронните съобщения)

Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (Закон от 3 декември 2017 г. за създаване на орган за защита на личните данни наричан по-нататък „GVA-Wet“)

Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (Закон от 30 юли 2018 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни)

Кратко представяне на фактическата обстановка и на главното производство

- 1 В основата на правния спор е искът на Комисията за защита на личния живот и впоследствие на GVA (неин правоприемник), с който същите целят да бъдат преустановени твърдените от тях тежки и всеобхватни нарушения на разпоредбите относно защитата на личните данни от страна на Facebook, състоящи се по-конкретно в ежедневно неправомерно събиране и използване на данни за поведението при сърфиране на милиони интернет потребители в Белгия (както притежатели на профил във Facebook, така и нерегистрирани потребители на услуги от Facebook) чрез технологии като „cookies“, „social plugins“ и „pixeln“.
- 2 В обобщение, Комисията за защита на личния живот, понастоящем GVA, твърди, че Facebook:
 - използва определени технологии, за да наблюдава субектите докато сърфират от един уебсайт на друг, и след това използва събраните данни с цел профилиране на тяхното поведение при сърфиране и на тази основа им показва целева реклама, без Facebook да информира достатъчно субектите на данни и да получава тяхното действително съгласие,
 - прилага тези практики както по отношение на членове, така и по отношение на лица, които не са членове на социалната мрежа.
- 3 На 11 септември 2015 г. Комисията за защита на личния живот предявява иск срещу Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. и Facebook bvba пред нидерландскоезичния Rechtbank van eerste aanleg Brussel. На 16 февруари 2018 г. Rechtbank постановява решение по делото. На 2 март 2018 г. Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. и Facebook bvba обжалват това решение пред запитващата юрисдикция. На 25 май 2018 г. влиза в сила GVA-Wet, въз основа на който GVA става правоприемник на Комисията за защита на личния живот.

Основни доводи на страните в главното производство

- 4 Страните в главното производство спорят дали белгийските съдилища имат международна компетентност по отношение на тримата въззивници, по-конкретно Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. и Facebook bvba (белгийското дружество). Запитващата юрисдикция се произнася по този въпрос и установява, че няма международна компетентност, доколкото въззивната жалба е насочена срещу Facebook Inc. и Facebook Ireland Ltd.; тя обаче потвърждава своята международна компетентност, доколкото въззивната жалба е насочена срещу Facebook bvba. Следователно главното производство се ограничава до жалбите, които са насочени срещу последното дружество.
- 5 Освен това, относно фактите, които са настъпили преди 25 май 2018 г., запитващата юрисдикция вече се е произнесла, че в това отношение жалбата на GBA при всички случаи е лишена от предмет, тъй като не е налице необходимият интерес. Поради тази причина главното производство е ограничено до фактите, които са настъпили след 25 май 2018 г. — датата, на която влизат в сила ОРЗД и GBA-Wet, а GBA става правопреемник на Комисията за защита на личния живот.
- 6 Преюдициалните въпроси произтичат от различните становища на страните относно последиците от влизането в сила на ОРЗД и свързания с него нов белгийски закон, а именно GBA-Wet, що се отнася до правомощията на новосъздадения надзорен орган, по-специално GBA, който заменя Комисията за защита на личния живот, и който през 2015 г. инициира съдебното производство срещу Facebook пред първоинстанционния съд.
- 7 Според Facebook GBA няма право да разследва разглежданите операции по обработване на лични данни и да постановява решения във връзка с тях. ОРЗД е отменил националните закони за защита на личните данни във всички държави членки, включително WVP в Белгия, и е създал нова материалноправна и процесуалноправна рамка, която надзорните органи в Европейския съюз следва да спазват.
- 8 Новата правна уредба (ОРЗД и GBA-Wet), която трябвало да се прилага от 25 май 2018 г., предвижда механизъм „one-stop-shop“ („обслужване на едно гише“), (членове 56 и 60 от ОРЗД), според който спазването на ОРЗД следва да се осигурява от водещия надзорен орган на държавата членка, в която се намира основното място на установяване на администратора на лични данни. В настоящия случай този водещ надзорен орган бил ирландският надзорен орган (Data Protection Commission, наричан по-нататък „DPC“), тъй като основното място на установяване на администратора в Европейския съюз се намира в Ирландия (Facebook Ireland Ltd.). Facebook твърди, че пред ирландския надзорен орган също се провеждат паралелни разследвания.

- 9 GBA оспорва твърдението, че като правопреемник на Комисията за защита на личния живот не може да инициира съдебно производство, тъй като не е водещият надзорен орган по смисъла на ОРЗД. Механизмът „one-stop-shop“ предвиждал, че за трансграничното обработване, извършвано от администратор с едно или повече места на установяване в Европейския съюз, се определя само един надзорен орган, с който да комуникира. Това бил надзорният орган на държавата членка, в която е основното място на установяване на администратора в Европейския съюз. В случая този надзорен орган бил „водещият“ надзорен орган.
- 10 GBA счита обаче, че механизмът „one-stop-shop“, така както е предвиден в член 56, параграф 1 от ОРЗД, е изключение. Според този орган основното правило съгласно член 55, параграф 1 от ОРЗД е, че всеки надзорен орган е компетентен да упражнява правомощията, възложени му в съответствие с този регламент, на територията на своята собствена държава членка. Механизмът „one-stop-shop“ не засягал правомощието на даден надзорен орган да инициира съдебно производство. По отношение на правомощията за прилагане на даден надзорен орган ОРЗД съдържа ясно разграничение между административната процедура (уредена в член 58 от този регламент) и съдебната процедура. Последната не била обхваната от механизма „one-stop-shop“, което следвало и от целта на този механизъм, от текста на член 58 от ОРЗД, от генезиса на този регламент и от неговото прилагане в Белгия. Ако GBA не може да сезира съдилищата, когато не е водещият надзорен орган, това може да има за резултат, че извършени на територията на Белгия нарушения не могат да бъдат доведени до знанието на компетентните органи, дори ако за тези нарушения са предвидени наказателноправни санкции.
- 11 Накрая, според GBA дори правомощието на даден надзорен орган да инициира съдебно производство на своята територия да е обхванато от концепцията за механизма „one-stop-shop“, ОРЗД все пак не съдържа разпоредба, според която всички съдебни производства, които на 25 май 2018 г. вече са започнали, трябва да бъдат прекратени.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 12 Запитващата юрисдикция установява, че за фактите, които са настъпили след 25 май 2018 г., всъщност се прилага съвсем нова процедура за надзор относно защитата на личните данни.
- 13 Жалби могат да доведат до разследване от инспекционните служби на GBA. След приключване на дадено разследване случаят може да бъде отнесен до така наречения Geschillenkamer (Състав за решаване на спорове). Той може по-конкретно да вземе решение да препрати преписката на правоприлагащите органи. Всяко решение на Geschillenkamer може да бъде

обжалвано пред Marktenhof (Пазарен съд, специализиран състав към Hof van beroep Brussel (Апелативен съд Брюксел, Белгия).

- 14 Производството, което се състои в предявяване на съдебен иск срещу дадена страна — като настоящия иск, предявен от Комисията за защита на личния живот срещу Facebook — по принцип вече не е предвидено. Според запитващата юрисдикция в рамките на производствата по разследване и санкциониране на нарушения на разпоредбите относно защитата на лични данни в Европейския съюз се прилага ново правило (посоченият по-горе принцип „one-stop-shop“).
- 15 Въпросът, който възниква сега според запитващата юрисдикция е дали изобщо GBA може все още да предприема действия срещу Facebook bvba за факти, настъпили след 25 май 2018, тъй като Facebook Ireland Ltd. е субектът, който извършва обработването на данните. От разпоредбата на член 56 от ОРЗД можело да се направи изводът, че съгласно принципа „one-stop-shop“ от тази дата само местният [ирландски] надзорен орган може да инициира производство и само съдилищата в Ирландия имат международна компетентност.
- 16 В свое решение от 5 юни 2018 г. (Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, C-210/16, EU:C:2018:388) Съдът посочва, че германският надзорен орган може да има правомощия по отношение на обработването на данни, когато администраторът, който отговаря за това обработване на данни, е установен в друга държава членка (Ирландия) и обектът в Германия отговаря единствено за продажбата на рекламни пространства и за други маркетингови дейности на територията на тази държава членка (Facebook Германия).
- 17 По това дело Съдът се произнася във връзка с Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г., която е отменена с ОРЗД. Запитващата юрисдикция поставя въпроса доколко посоченото тълкуване на Съда в неговото решение от 5 юни 2018 г. е релевантно и за тълкуването на новата правна уредба. Тя посочва също, че GBA не е доказала, че Facebook Belgium bvba участва по какъвто и да е начин във фактическото обработване на данни.
- 18 Освен това запитващата юрисдикция се позовава на актуално решение на германската Bundeskartellamt (Федералната служба за защита на конкуренцията) от 6 февруари 2019 г. (така нареченото „решение Facebook“), в което този орган посочва, че Facebook е злоупотребило с господстващото си положение чрез обединяването на данни от различни източници, което в бъдеще се разрешава само, ако потребителите предварително са дали изричното си съгласие; посоченото трябва да се разбира в смисъл, че който не даде съгласието си, не може да бъде изключен от използването на услугите на Facebook. Запитващата юрисдикция установява, че въпреки посочения по-горе механизъм „one-stop-shop“

очевидно Bundeskartellamt е приела, че е компетентна да се произнесе по случая.

- 19 Запитващата юрисдикция счита, че член 6 от GBA-Wet, според който GBA по принцип може да сезира съдилищата, включително европейските съдилища, сам по себе си не представлява достатъчно правно основание за предявяването на съдебния иск на GBA в настоящия случай. Тази разпоредба гласи: „Gegevensbeschermingsautoriteit има правомощието да довежда всяко нарушение на основните принципи на защита на личните данни в рамките на този закон и законите, които съдържат разпоредби относно защитата при обработването на лични данни, до знанието на съдебните органи и по целесъобразност да предяви иск с цел спазването на тези основни принципи.“
- 20 Обстоятелството, че GBA по принцип може, когато е целесъобразно, да предяви иск, не означава, че в този случай искът може при всички случаи да бъде предявен пред белгийските съдилища, тъй като общото правило „one-stop-shop“ изглежда предполага да бъде сезиран съдът по мястото, където се извършва обработването на данните.
- 21 Запитващата юрисдикция посочва, че член 58, параграф 5 от ОРЗД гласи следното: „Всяка държава членка урежда със закон нейният надзорен орган да има правомощието да довежда нарушенията на настоящия регламент до знанието на съдебните органи и по целесъобразност да инициира или по друг начин да участва в съдебни производства, с цел осигуряване на изпълнението на настоящия регламент.“
- 22 Според запитващата юрисдикция тази разпоредба изисква държавите членки да предвидят чрез изрична разпоредба, в кои конкретни случаи националният надзорен орган на държава членка може да предяви иск пред съдилищата на тази държава членка, ако тази възможност съществува „наред“ с установения в членове 55 и 56 от ОРЗД принцип „one-stop-shop“.
- 23 Изглежда, че надзорните органи (тоест всеки орган, различен от надзорния орган на основното място на установяване или на единственото място на установяване на администратора) са компетентни да разглеждат внесена при тях жалба или евентуално нарушение на ОРЗД само, ако случаят се отнася единствено до място на установяване в държавата членка на надзорния орган или има значителни последици за субекти на данни единствено в тази държава членка.